EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 2.10.2025
COM(2025) 583 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Euroopan osaamisen teemavuoden täytäntöönpanosta, tuloksista ja kokonaisarvioinnista

{SWD(2025) 283 final}

1. Johdanto

Euroopan komission puheenjohtaja ilmoitti vuonna 2022 pitämässään puheessa unionin tilasta Euroopan osaamisen teemavuodesta, jäljempänä 'teemavuosi', jolla vastataan Euroopan kriittiseen työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen: *Henkilöstöpula on haaste eurooppalaisille yrityksille. Meidän on investoitava paljon enemmän koulutukseen ja täydennyskoulutukseen.* ***Siksi ehdotan, että teemme vuodesta 2023 koulutuksen teemavuoden.***

Lähes kolmessa neljäsosassa (74 %) pienistä ja keskisuurista yrityksistä, jäljempänä 'pk-yritykset', on puute ammattitaitoisista työntekijöistä[1], ja komissio on yksilöinyt 42 ammattia, joissa on pulaa työntekijöistä talouden eri aloilla[2]. Arvioiden mukaan digitaalisia taitoja[3] vaaditaan 90 prosentissa työpaikoista. Yli kolmanneksella työvoimasta ei kuitenkaan ole useimmissa työpaikoissa tarvittavia digitaalisia taitoja. Nämä puutteet yhdistyvät kasvaviin koulutuseroihin, sillä vain 39,5 prosenttia aikuisista osallistuu vuosittain koulutukseen.[4] Haasteista huolimatta tarjolla on myös mahdollisuuksia, sillä työpaikkojen määrän odotetaan kasvavan merkittävästi vihreillä ja digitaalisilla aloilla. Uusia työpaikkoja syntyy arvioiden mukaan 3,5 miljoonaa.[5] Aliedustetuilla ryhmillä on paljon hyödyntämätöntä potentiaalia, ja tällaisiin ryhmiin kuuluvat muun muassa naiset, työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret (NEET), alhaisen osaamistason työntekijät, ikääntyneet työntekijät ja vammaiset henkilöt.

Tässä kertomuksessa esitetään yleiskatsaus teemavuoden täytäntöönpanosta ja tuloksista päätöksen (EU) 2023/936, jäljempänä 'teemavuotta koskeva päätös', 7 artiklan mukaisesti. Kertomukseen on liitetty komission yksiköiden valmisteluasiakirja, jossa esitetään yksityiskohtaisesti teemavuoden täytäntöönpano, tulokset ja tulevat toimet.

2. Poliittiset tulokset ja uudet ideat

Teemavuoden yleisenä tavoitteena oli **lisätä myönteistä asennetta uudelleen- ja täydennyskoulutusta kohtaan**. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi teemavuoden aikana pyrittiin edistämään investointeja, lisäämään osaamisen merkityksellisyyttä yhteistyön avulla, löytämään ihmisille juuri heille sopivia mahdollisuuksia ja houkuttelemaan osaajia.

Teemavuoden aikana käytiin sidosryhmien kanssa **kattava vuoden mittainen poliittinen keskustelu** osaamisen ja osaamispolitiikan roolista. Keskustelu osoitti, että **Euroopan mailla on hyvin samanlaisia haasteita**, jotka johtuvat nopeasta teknologisesta muutoksesta, väestön ikääntymisestä ja EU:n työvoiman vähenemisestä sekä häiriönsietokykyisten teollisten ekosysteemien ja toimitusketjujen tarpeesta. Laajasti ollaan yksimielisiä siitä, että nämä suuntaukset lisäävät Euroopassa tarvetta **ammattitaitoisemmalle työvoimalle**, joka pystyy vastaamaan osaamistarpeiden nopeisiin muutoksiin.

2.1 Osaaminen Euroopan kilpailukyvyn tukena

Vuoden kestäneissä keskusteluissa korostettiin, että osaaminen on **Euroopan tuottavuuden strateginen voimavara ja olennainen monialainen tekijä, joka tukee kilpailukykyä** kaikilla talouden aloilla sekä

[1] Eurobarometri.
[2] Toimintasuunnitelma.
[3] Digilukutaito.
[4] Policy context – Education and training – Eurostat.
[5] COM(2023) 652 final.

myös vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä, kuten EU:n kilpailukykykompassissa[6] todetaan. Tätä viestiä toistettiin johdonmukaisesti teemavuoden aikana, ja se vauhditti osaamisen sisällyttämistä moniin eri politiikkoihin yli **190 uudessa aloitteessa**[7], jotka toteutettiin EU:n toimielinten välisen tiiviin yhteistyön avulla.

Osaaminen nostettiin teemavuonna EU:n poliittisen asialistan kärkeen. Se sisältyi kaikkiin komission vuoden 2024 työohjelmassa esitettyihin aloitteisiin yhtä lukuun ottamatta[8] sekä komission toimikauden 2024–2029 poliittisiin suuntaviivoihin.

Osaamisen monialainen luonne vahvistettiin ministeritasolla, kun kilpailukykyneuvosto hyväksyi toukokuussa 2024 päätelmät ”Kilpailukykyinen eurooppalainen teollisuus vihreän, digitaalisen ja häiriönsietokykyisen tulevaisuuden moottorina” ja ”Kaikkia hyödyttävät sisämarkkinat”.

Sidosryhmät korostivat teemavuoden aikana, että **vihreän ja digitaalisen siirtymän edellyttämiä taitoja** on kiireellisesti parannettava. Komissio esitteli **vihreän kehityksen teollisuussuunnitelman** ja hyväksyi nettonollateollisuussäädöksen, jossa säädetään **Net-Zero Industry Academies -koulutusyhteenliittymien** käynnistämisestä tarjoamaan työntekijöille täydennys- ja uudelleenkoulutusta akkuteknologian, aurinkoenergian, vedyn, raaka-aineiden ja tuulienergian kaltaisten strategisten teknologioiden aloilla. Kussakin akatemiassa tavoitteena on tarjota täydennys- ja uudelleenkoulutusta 100 000 työntekijälle kolmen vuoden kuluessa akatemian perustamisesta.

Ilmoitus teemavuoden käynnistämisestä tasoitti tietä **digitaalista koulutusta ja osaamista koskevan paketin** hyväksymiselle huhtikuussa 2023. Paketti sisälsi ehdotuksia **neuvoston suosituksiksi** digitaalisen koulutuksen onnistumisen keskeisistä mahdollistavista tekijöistä ja digitaalisten taitojen ja osaamisen tarjoamisen parantamisesta koulutuksessa. Neuvosto hyväksyi suositukset marraskuussa 2023. Osana teemavuotta perustettiin **digitaalisten taitojen akatemioita**, joiden tarkoituksena on parantaa kyberturvallisuus-, suurteholaskenta- ja puolijohdealan koulutustarjonnan koordinointia.

EU:n teollisuusstrategiaan tiiviisti liittyvä **osaamissopimus** on auttanut tarjoamaan työntekijöille täydennys- ja uudelleenkoulutusta kaikkialla Euroopassa toimialojen kasvaviin tarpeisiin vastaamiseksi. Sopimuksen pohjalta on perustettu 20 laajaa osaamiskumppanuutta 14 teollisessa ekosysteemissä. Osaamissopimus on vuodesta 2022 lähtien auttanut kouluttamaan 3,5 miljoonaa ihmistä, ja sen puitteissa on sitouduttu tarjoamaan täydennys- ja uudelleenkoulutusta 25 miljoonalle ihmiselle vuoteen 2030 mennessä.

Useissa muissa aloitteissa **edistettiin alakohtaisia taitoja**. Uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevien direktiivien tarkistamisen seurauksena on lisätty tukea **puhtaan energian alan** taidoille, jotka vahvistetaan todistuksella. BUILD UP Skills -aloitteessa parannettiin 15 jäsenvaltiossa ammattilaisten osaamista rakennusten **energiatehokkuuden** parantamiseksi. Digitaalinen Eurooppa -ohjelmassa rahoitetaan erikoiskoulutusta **tieto- ja viestintätekniikan asiantuntijoiden** määrän lisäämiseksi. **EU4Health-ohjelmassa** tarjotaan terveydenhuollon työntekijöille digitaalisiin taitoihin keskittyvää koulutusta. **ComPAct-aloitteessa** tuetaan EU:n julkishallintoa osaamisen kehittämisessä. Osaaminen oli keskeinen painopisteala **44:ssä EU:n työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua edistävässä alakohtaisessa**

[6] COM(2025) 30 final.
[7] EU:n lainsäädännölliset ja muut kuin lainsäädännölliset toimet, ehdotuspyynnöt, tapahtumat, hankkeet ja julkaisut.
[8] Vuosina 2022 ja 2023 se sisältyi alle puoleen aloitteista.

neuvottelukomiteassa, jotka toteuttivat toimia, antoivat lausuntoja tai keskustelivat laajemmista alakohtaisista taitojen kehittämistarpeista vastauksena muuttuvaan toimialaympäristöön.

Ammatillinen koulutus oli keskeisessä asemassa strategisten alojen työvoimapulan ja osaamisvajeiden korjaamisessa sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän vauhdittamisessa, ja sitä edistettiin Erasmus+ -ohjelman ehdotuspyyntöjen avulla vuosina 2023 ja 2024. Ehdotuspyynnöissä keskityttiin ammatillisen koulutuksen houkuttelevuuteen, oppisopimuskoulutettavien liikkuvuuden lisäämiseen, työntekijöiden uudelleenkoulutukseen, naisiin vihreän teknologian aloilla, pieniin osaamiskokonaisuuksiin ja työmarkkinoiden rekistereihin.

2.2 Investoinnit osaamiseen

Teemavuoden aikana nousi esiin yhteinen näkemys siitä, että **osaaminen on keskeinen kasvuun vaikuttava tekijä**, joka voimaannuttaa ihmisiä ja parantaa yritysten tuottavuutta. EU investoi koulutukseen ja osaamiseen yli **150 miljardia euroa**.[9] **Osaamiseen suunnattujen EU:n investointien arvioidaan lisäävän työllisyyttä ja kasvattavan bruttokansantuotetta** (BKT). Nuorten työntekijöiden osaamiseen tehtävien investointien lisääminen 0,1 prosenttiyksiköllä voi pitkällä aikavälillä nostaa kokonaistyöllisyysastetta 0,25 prosentilla ja kasvattaa BKT:tä noin 0,18 prosentilla, mikä ylittää alkuperäisen investoinnin määrän[10].

Vuoden aikana pohdittiin, **miten varoja investoidaan osaamiseen**, ja todettiin, että **taitoja olisi pidettävä investointina eikä kustannuksena**. Keskusteluissa keskityttiin strategioihin, joilla voidaan maksimoida **osaamiseen tehtävien investointien vaikutukset**. Keskusteluissa oltiin yksimielisiä siitä, että investointien vaikutusten **kustannusperusteista mittaamista on parannettava**, jotta voitaisiin ymmärtää paremmin osaamisen kehittämiseen tehtävien investointien merkitystä tuottavuuden edistämisessä.[11] Huomiota kiinnitettiin myös **rahoituksen saatavuuden parantamiseen** erityisesti pk-yrityksissä. Toukokuussa 2023 julkaistussa Flash Eurobarometri -kyselyssä kävi ilmi, että osaamisvaje vaikuttaa voimakkaasti pk-yrityksiin, mikä korostaa **kohdennetun tuen tarvetta**. Tämän jälkeen syyskuussa 2023 hyväksyttiin pk-yritysten apupaketti.

Teemavuoden aikana vahvistettiin myös, että EU:n rahoitus toimii **katalyyttina** ja houkuttelee muita rahoituslähteitä sekä auttaa testaamaan osaamisen kehittämiseen suunnatussa rahoituksessa uusia innovatiivisia toimintamalleja, myös julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia. Koko teemavuoden ajan osaamissopimuksen, suunnitelmaa toteuttavien yhteenliittymien, ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden ja taitoakatemioiden kaltaisissa **julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksissa** edistettiin edelleen **yhteisiä investointeja täydennyskoulutukseen**. Vuonna 2024 perustettiin viitisentoista uutta **ammatillisen koulutuksen huippuyksikköä**, ja **eurooppalainen oppisopimusyhteenliittymä** kasvoi merkittävästi: se sai aikaan yli 450 lupausta, 40 kansallista sitoumusta ja 2,5 miljoonaa oppisopimustarjousta.

2.3 Osaamista edistävä yhteinen toiminta

[9] Euroopan sosiaalirahasto plus, elpymis- ja palautumistukiväline, Erasmus+, InvestEU, oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, Euroopan aluekehitysrahasto, Digitaalinen Eurooppa ja muut rahastot – ks. komission yksiköiden valmisteluasiakirja.
[10] ESDE:n katsaus.
[11] Oppaassa esitetään kehys koulutusmenoja koskevalle satelliittitilinpidolle.

Teemavuoden aikana käydyssä keskustelussa tuli esiin osaamisen hallinnan monimutkaisuus sekä tarve **tehokkaaseen koordinointiin ja yhteistyöhön teollisuus-, työmarkkina-, koulutus- ja muiden politiikkojen välillä**.

Teemavuosi edisti yhteistyötä eri tasoilla.[12] **Kansallisilla koordinaattoreilla** oli keskeinen rooli kansallisella tasolla, ja he edistivät **koko hallinnon kattavaa toimintamallia** osaamisen hallinnassa. Useissa maissa[13] perustettiin **uusia tai parannettiin olemassa olevia hallintoelimiä ja sidosryhmiä edustavia elimiä**. Teemavuoden aikana edistettiin tiiviimpää maiden välistä yhteistyötä, ja esimerkiksi Kreikka ja Kypros[14] allekirjoittivat yhteisymmärryspöytäkirjan. Teemavuoden kansallisten koordinaattoreiden yhteinen julkilausuma on vahva osoitus kansallisten koordinaattoreiden sitoutumisesta jatkamaan tiivistä yhteistyötä osaamisen alalla ja varmistamaan, että teemavuoden aikaansaama vauhti säilyy ja että sitä hyödynnetään jatkossakin.

Teemavuosi toi esiin myös **työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun** keskeisen roolin kehitettäessä osaamista ja tuettaessa työntekijöitä ja yrityksiä vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamisessa.[15] EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiot[16], komissio ja EU:n työmarkkinaosapuolet[17] allekirjoittivat 19. lokakuuta 2023 Barcelonan yhteisen kolmikantaisen julistuksen, joka perustui puheenjohtajavaltio Espanjan aloitteeseen. Julistuksella edistetään kolmikantayhteistyötä teemavuoden toteuttamisessa ja mahdollistetaan laajempi osaamisen kehittäminen. **Kolmikantayhteistyö** oli myös teemavuoden täytäntöönpanon ytimessä monissa maissa[18].

Työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien kanssa käydyissä keskusteluissa painotettiin, että on ryhdyttävä toimenpiteisiin, joilla voidaan puuttua **työvoimapulan ja osaamisvajeen laajempiin syihin**, kuten tiettyjen alojen huonoihin työehtoihin, heikkoon henkilöstöhallintoon[19] tai kohtuuhintaisen varhaiskasvatuksen puuttumiseen. Komissio esitti Val Duchessessa järjestetyn työmarkkinaosapuolten huippukokouksen jälkeen maaliskuussa 2024 **toimintasuunnitelman työvoimapulan ja osaamisvajeen korjaamiseksi**. Suunnitelma oli laadittu yhteistyössä EU:n työmarkkinaosapuolten kanssa. Komissio teki myös ehdotuksen direktiiviksi harjoittelijoiden työehtojen parantamisesta ja täytäntöönpanemisesta sekä ehdotuksen harjoittelun laatupuitteista vuonna 2014 annetun neuvoston suosituksen tarkistamisesta laatuun ja osallistavuuteen liittyvien kysymysten käsittelemiseksi.

Sidosryhmät painottivat voimakkaasti tarvetta **ennakoida osaamistarpeita paremmin**, ja ne korostivat, että **paikalliset ja alakohtaiset toimintamallit** sekä sidosryhmien vahva yhteistyö ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta voidaan varmistaa **osaamista koskevan tiedon** merkityksellisyys ja hyödynnettävyys. Komissio käynnisti teemavuoden aikana **Europassin** Työ- ja osaamistrendit -työkalun ja julkaisi uuden version eurooppalaisesta taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokituksesta ja Euroopan kyberturvallisuustaitojen kehyksestä. Tutkijoiden eurooppalainen osaamiskehys ResearchComp

[12] Teemavuoden jälkeen tehdyssä kyselyssä 76 prosenttia vastaajista katsoi teemavuoden vahvistaneen yhteistyötä.
[13] Tanska, Irlanti, Espanja, Ranska, Kypros, Malta, Itävalta, Puola, Slovakia ja Suomi.
[14] Kreikan julkinen työvoimapalvelu ja Kyproksen henkilöresurssien kehittämisestä vastaava viranomainen.
[15] Lausunto.
[16] Belgia, Espanja ja Ruotsi.
[17] EAY, Business Europe, SGI Europe ja SMEUnited.
[18] Belgia, Bulgaria, Tanska, Saksa, Irlanti, Espanja, Kypros, Latvia, Luxemburg, Alankomaat, Itävalta, Slovenia, Norja ja Ukraina.
[19] ESDE:n katsaus.

käynnistettiin heinäkuussa 2023. Useat maat työskentelivät osaamista koskevan tiedon parissa teemavuoden aikana.[20]

Komissio painotti yhteistyössä alueiden komitean kanssa voimakkaasti osaamisen kehittämisen **paikallisia toimintamalleja**.[21] Tammikuussa 2023 hyväksyttiin tiedonanto ”**Osaamispotentiaali käyttöön Euroopan alueilla**”. Auttaakseen alueita houkuttelemaan, kouluttamaan ja säilyttämään osaajia komissio käynnisti lisäksi **osaamisen edistämismekanismin** ja **osaamispotentiaalin käyttöönottoa edistävän alustan**.

Teemavuosi herätti maailmanlaajuista kiinnostusta ja toi esiin yhteisiä haasteita sekä kansainvälisen yhteistyön tarpeen. Euroopan komissio on ottanut merkittävän roolin koulutuksen ja osaamisen edistämisessä EU:n ulkosuhteissa. Nämä alat ovat keskeisiä investointiprioriteetteja EU:n Global Gateway -investoinneissa. Teemavuosi esiteltiin korkean tason tapahtumissa, kuten COP28-kokouksessa, ja se innoitti Kaakkois-Aasian maiden liittoa (ASEAN) käynnistämään osaamisen teemavuoden vuonna 2025. Kauppa- ja teknologianeuvoston Talent for Growth -työryhmä kannusti EU:ta ja Yhdysvaltoja yhteistyöhön talouskasvua edistävien taitojen alalla ja esitti lopullisen yhteisen julkilausuman. Useat kansainväliset järjestöt, kuten Kansainvälinen työjärjestö (ILO), Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD), Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö (Unesco) ja WorldSkills, olivat aktiivisesti mukana toiminnassa teemavuoden aikana.

2.4 Ihmisten voimaannuttaminen

Teemavuoden keskiössä oli ihmisten voimaannuttaminen lisäämällä **täydennys- ja uudelleenkoulutusmyönteisyyttä**, jotta kaikki voisivat saavuttaa koko potentiaalinsa työmarkkinoilla ja yhteiskunnassa.

Neljätoista jäsenvaltiota[22] alkoi käyttää EU:n rahoitusta **yksilöllisten oppimistilien** kehittämiseen ja toteuttamiseen. Oikeudesta koulutukseen voi yksilöllisten oppimistilien avulla tulla todellisuutta.

Ammatillinen koulutus oli myös keskeinen aihe teemavuoden aikana. Sidosryhmät painottivat toistuvasti, että ammatillisen koulutuksen houkuttelevuutta, laatua ja tunnustamista oli edistettävä.

Sidosryhmät korostivat teemavuoden aikana voimaannuttamisen merkitystä **motivaation** lisäämisessä ja **laadukkaan koulutuksen saatavuuden** parantamisessa työpaikoilla ja niiden ulkopuolella. Sidosryhmät katsoivat, että työhön liittyvien taitojen lisäksi oli tärkeää tarjota ihmisille **digitaalisia, monialaisia ja elämäntaitoja**, joita ovat muun muassa selviytymiskyky, kriittinen ajattelu, finanssiosaaminen sekä media- ja demokratialukutaito. Tämä on erityisen tärkeää, kun otetaan huomioon geopoliittiset kehityssuuntaukset, ilmastonmuutos, tekoälyn tuottaman sisällön lisääntyminen ja tietojen manipulointi. Neuvosto hyväksyi finanssiosaamista koskevat päätelmät toukokuussa 2024. Teemavuoden aikana korostettiin **perustaitoihin** investoimisen kiireellisyyttä.[23]

Teemavuoden aikana tuotiin toistuvasti esiin, että **ketään ei pitäisi jättää jälkeen**, ja siksi tarvitaan **räätälöityjä ratkaisuja** ja ohjausta yksilöiden tukemiseksi. Teemavuoden aikana käydyissä keskusteluissa

[20] Bulgaria, Saksa, Viro, Espanja, Ranska, Kroatia, Liettua, Luxemburg, Itävalta, Portugali ja Slovenia.
[21] Päätöslauselma.
[22] Ranskassa ja Liettuassa keskityttiin parantamaan edelleen yksilöllisten oppimistilien järjestelmiä. Belgia, Tšekki, Saksa, Kreikka, Espanja, Kroatia, Kypros, Latvia, Unkari, Puola, Romania ja Slovakia ovat kehittämässä niitä.
[23] Vuoden 2022 PISA-tutkimus osoitti perustaitojen heikentyneen.

kävi ilmi, että ohjauspalvelujen tarjonnassa on puutteita, vaikka esiin nostettiin myös useissa maissa[24] käytössä olevia hyviä käytäntöjä.

Erilaisia aloitteita suunnattiin erityisesti naisille, työelämän ja koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille, vammaisille henkilöille ja epäedullisista oloista tuleville ihmisille. Tällaisia aloitteita olivat muun muassa seuraavat: i) komission ehdotuspyyntö haavoittuvassa asemassa olevien nuorten osaamisen parantamiseen tarkoitetuista sosiaalisista innovaatioista, ii) ”aseta tavoite, opi, osaa, saavuta” -aloite (ALMA), jolla autetaan yli 800:aa työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevaa haavoittuvaa nuorta palaamaan työmarkkinoille tai löytämään koulutusmahdollisuuksia, ja iii) nuorten johtamat hankkeet Youth4OutestRegions-aloitteessa.

Kaikkia taitoja tulisi arvostaa työmarkkinoilla, kun otetaan huomioon, että tuottavuuden parantaminen on ratkaisevan tärkeää EU:n tulevaisuudelle. Teemavuoden aikana näkyvyyttä saivat työhönottoa ja henkilöstön kehittämistä koskevat **osaamisperusteiset toimintamallit** (joita kutsutaan myös ”**osaaminen etusijalle**” -toimintamalleiksi), sillä niiden avulla työnantajat voivat hyödyntää laajempaa osaamisreserviä ja ihmisille ne tarjoavat mahdollisuuden hyödyntää potentiaaliaan. Näitä toimintamalleja voidaan täydentää tarjoamalla mahdollisuuksia **taitojen validointiin**, minkä avulla epävirallinen ja arkioppiminen tehdään näkyväksi.

Sidosryhmät tunnustivat **digitaalisten opintotodistusten ja pienten osaamiskokonaisuuksien** arvon, kun tuetaan näitä toimia ja autetaan laaja-alaisemmin ihmisten etenemistä urallaan. **Eurooppalaista tutkintojen viitekehystä koskevasta suosituksesta** ja **Europass-päätöksestä**[25] tehtiin maaliskuussa 2024 arvioinnit, joissa vahvistettiin, että aloitteet parantavat taitojen ja tutkintojen läpinäkyvyyttä sekä lisäävät taitoja ja tutkintoja koskevaa yhteisymmärrystä ja ihmisten luottamusta niihin.

2.5 Osaajien houkutteleminen

Teemavuoden aikana käydyssä keskustelussa muistutettiin myös, että EU:n kilpailukykyyn vaikuttaa sen kyky **houkutella kansainvälisiä osaajia**. Tämä herätti keskusteluja siitä, miten voidaan i) helpottaa ulkomailla hankittujen tutkintojen tunnustamista ja osaamisen validointia, ii) vähentää ammattien liiallista sääntelyä kansallisella tasolla ja hallinnollisia rasitteita, iii) luoda sopivat olosuhteet, jotka mahdollistavat kolmansista maista tulevien osaajien työhönoton ja työssä pysymisen aloilla, joilla on työvoimapulaa, ja iv) vahvistaa kumppanuuksia kolmansien maiden kanssa, jotta voidaan luoda kaikkia osapuolia hyödyttäviä työvoiman liikkuvuusmahdollisuuksia ja perustaa laillisia väyliä.

Jotta voitaisiin tehdä EU:sta houkuttelevampi EU:n ulkopuolelta tuleville osaajille ja helpottaa liikkuvuutta EU:n alueella, komissio hyväksyi marraskuussa 2023 osaajien liikkuvuutta koskevan paketin, joka sisältää kattavan tiedonannon osaajien liikkuvuudesta, asetusehdotuksen EU:n osaajareservin perustamisesta ja komission suosituksen kolmansien maiden kansalaisten tutkintojen tunnustamisesta. Ne pohjustivat tietä 13. toukokuuta 2024 annetulle neuvoston suositukselle ”Eurooppa liikkeellä – oppimiseen liittyvän liikkuvuuden mahdollisuudet kaikille”. Myös osaamiskumppanuuksia Marokon, Tunisian, Egyptin,

[24] Belgia (Flanderi), Espanja, Ranska, Kroatia, Liettua, Luxemburg, Malta, Slovenia ja Ukraina.
[25] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2018/646, annettu 18 päivänä huhtikuuta 2018, yhteisistä puitteista parempien palvelujen tarjoamiseksi taitojen ja tutkintojen alalla (Europass).

Pakistanin ja Bangladeshin kanssa vahvistettiin, jotta voidaan edistää kaikkia osapuolia hyödyttävää kansainvälistä liikkuvuutta ja osaamisen kehittämistä EU:n ja kumppanimaiden välillä.

3. Täytäntöönpano

Teemavuoteen sisältyi monimuotoista vuorovaikutusta – viestintäkampanja, tuhansia tapahtumia ja monia laaja-alaisia osallistumismahdollisuuksia sidosryhmille ja kansalaisille eri puolilla Eurooppaa.[26]

3.1 Hallinnointi

Teemavuosi oli komission ja sen virastojen, Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston, alueiden komitean ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean (ETSK) **EU:n tasolla toteuttama toimielinten välinen hanke**.

Työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto (PO EMPL) johti sen täytäntöönpanoa tiiviissä yhteistyössä komission muiden yksiköiden kanssa.

Teemavuosi toteutettiin hajautetusti ja yhteistyössä. Yhteensä 38 maassa, muun muassa kaikissa EU:n jäsenvaltioissa, nimitettiin kansallinen koordinaattori. Kansallisilla koordinaattoreilla oli keskeinen rooli.

3.2 Määrärahat

Myönnetyt määrärahat käytettiin viestintäkampanjaan (6,75 miljoonaa euroa), lippulaivatapahtumien järjestämiseen, tapaamisiin kansallisten koordinaattoreiden ja asiantuntijoiden kanssa (0,935 miljoonaa euroa) ja aihetta käsitteleviin tutkimuksiin (0,106 miljoonaa euroa).

3.3 Viestintäkampanja

Komissio järjesti EU:n tasolla viestintäkampanjan, joka oli suunnattu työnantajille (lähinnä pk-yrityksille), ammattilaisille, työnhakijoille, työelämän ja koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille, päätöksentekijöille, sidosryhmille ja koulutuksen tarjoajille.

Kaikkien EU:n jäsenvaltioiden saataville asetettiin kattavaa viestintämateriaalia jäsenvaltioiden omilla kielillä, ja se sisälsi visuaalista identiteettiä koskevia ohjeita, toimielinten välisen **verkkosivuston** ja viestinnän työkalupakin, jossa tarjotaan valmiita mainosmateriaaleja, esityksiä ja sosiaalisen median elementtejä. Aihetunnistetta **hashtag #EuropeanYearOfSkills** mainostettiin ja käytettiin yli 14 000 kertaa.[27]

Sidosryhmät olivat keskeisiä vaikuttajia. Sidosryhmien lähes 7 000:ta julkaisua katsottiin 61 miljoonaa kertaa, mikä osoittaa teemavuoden herättäneen julkista keskustelua.

Real People, Real Skills -kampanjassa esitettiin 200 yksittäistä tarinaa 30 maasta ja teemavuotta esittelevä video täydennys- ja uudelleenkoulutuksen edistämiseksi.

[26] Ehdotuksessa päätökseksi Euroopan osaamisen teemavuodesta vahvistettiin, että järjestettyjen tapahtumien määrä oli keskeinen tulosindikaattori. Muita keskeisiä tulosindikaattoreita määritettiin teemavuoden viestintästrategiassa.
[27] Aihetunniste mainittiin 14 200 kertaa 9. toukokuuta 2023 ja 8. toukokuuta 2024 välisenä aikana.

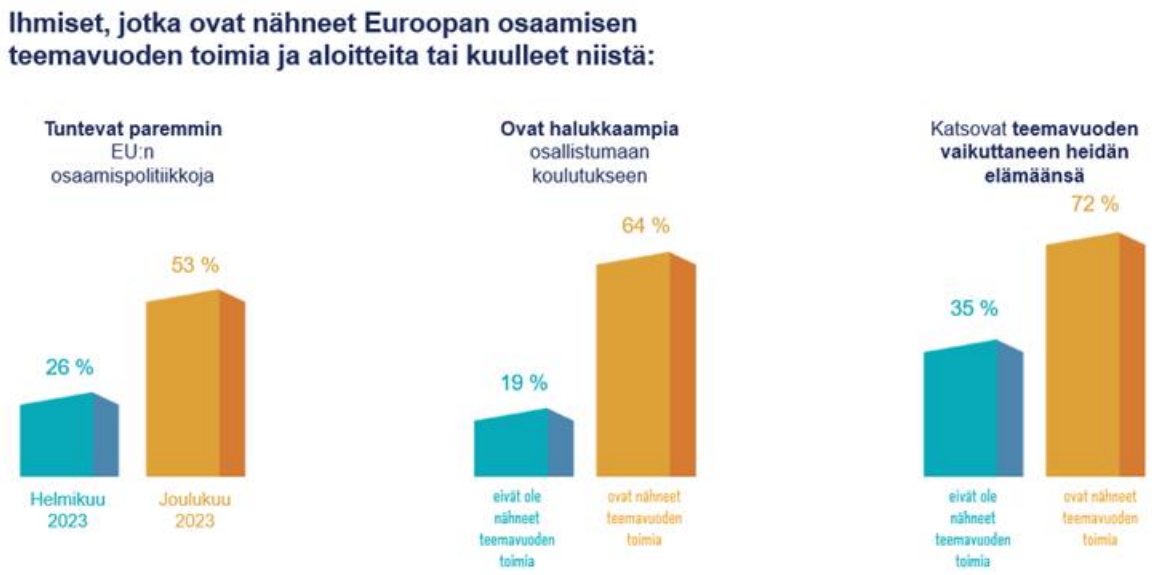

Real People, Real Skills -kampanjan video

Eri tasoilla toteutetuilla viestintätoimilla saavutettiin seuraavat tulokset:

		miljoonaa
	Televisiomainoksilla tavoitetut katsojat viidessä maassa[28]	**41**
	Eri kanavien kautta välitetyn maksullisen mainonnan tavoittamat ihmiset sosiaalisessa mediassa, kuten Facebookissa (58 miljoonaa), Instagramissa (10,2 miljoonaa) ja LinkedInissä (860 000)	**69**
	Sivun katselukerrat kampanjasivustolla	**3,6**
	Kampanjavideon katselukerrat YouTubessa	**69**
	Videon katselukerrat Twitch-pelialustalla	**21,4**
	64 kansallisen mediakumppanuuden kautta tavoitetut lukijat	**10,1**
	32 maksullisen sosiaalisen median vaikuttajan tavoittamat ihmiset	**3,01**

[28] Bulgariassa, Kreikassa, Espanjassa, Italiassa ja Romaniassa todettiin olevan suurimmat viestintätarpeet.

Kansalaiskyselyn tulokset

3.4 Tapahtumat

Teemavuoden aikana järjestettiin **yli 2 100 tapahtumaa 42 maassa**, muun muassa kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Ne osoittivat, kuinka paljon työtä on tehty osaamisen edistämiseksi erilaisissa yhteyksissä. Tapahtumia järjestivät EU:n toimielimet, virastot, verkostot, kansalliset viranomaiset, sidosryhmät ja kansalaiset.

Teemavuoden toimia toteutettiin **kuudessa lippulaivatapahtumassa**, joista jokaisessa keskityttiin keskeisiin kohderyhmiin ja tavoitteisiin. Tällaisia tapahtumia olivat muun muassa seuraavat:

- 9. toukokuuta 2023 järjestetty Euroopan osaamisen teemavuoden festivaali, jonka sivusto keräsi 7 300 katselukertaa
- 8.–9. kesäkuuta 2023 järjestetty ”Making Skills Count” -konferenssi, johon osallistui 1 300 ihmistä
- 23.–27. lokakuuta 2023 järjestetty ammattitaitoviikko, joka käsitti 500 kansallista ja alueellista tapahtumaa
- 16.–17. marraskuuta 2023 järjestetty Euroopan työllisyys- ja sosiaalioikeusfoorumi, johon osallistui 2 200 ihmistä
- 23. helmikuuta 2024 yhdessä ETSK:n kanssa järjestetty ”Meet the Champions of Excellence” -tapahtuma, johon osallistui 800 ihmistä sekä
- 30. huhtikuuta 2024 järjestetty ”Euroopan osaamisen teemavuosi – Mitä seuraavaksi?” -tapahtuma, johon osallistui 1 400 ihmistä.

Lisäksi järjestettiin **viisi asiantuntijakokousta**, joissa käytiin strategisia keskusteluja osaamisen rahoituksesta, osaamista koskevasta tiedosta, ”osaaminen etusijalle” -toimintamalleista ja osaamisesta alueellisella tasolla (yhdessä alueiden komitean kanssa) sekä ennakoitiin osaavan Euroopan tulevaisuutta.[29]

Osaamisen merkitystä kaikilla talouden aloilla korostettiin muun muassa vuosina 2023–2024 järjestettyjen EU:n vihreän viikon, EU:n kestävän energian teemaviikon, EU:n koodausviikon, Euroopan muuttoliikefoorumin, Euroopan alueiden ja kuntien teemaviikon, Euroopan nuorisotapahtuman ja Euroopan nuorisoviikon aikana sekä konferenssissa osaamisen kehittämisestä uudistusten avulla.

Muut EU:n toimielimet ja virastot tehostivat näitä toimia. **Euroopan parlamentti** järjesti yhteistyössä viiden **EU:n viraston** kanssa 20. syyskuuta 2023 tapahtuman ”Skills, skills, skills!”. **Cedefop** järjesti 14 tapahtumaa ja osallistui yli 270:een osaamiseen liittyvään tapahtumaan, kun taas **Euroopan koulutussäätiö** järjesti 144 tapahtumaa. **Komission edustustot ja lähetystöt** järjestivät yli 270 tapahtumaa, tapaamisia asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa ja viestintätoimia teemavuoden aikana.

4. Osaamista koskevia tulevia toimia

Kuten Mario Draghi toteaa raportissaan Euroopan kilpailukyvyn tulevaisuudesta, on ehdottoman tärkeää jatkaa investointeja kansalaisten osaamiseen Euroopassa, jotta voidaan tukea kansalaisten menestymistä ja varmistaa Euroopan talouden kilpailukyky maailmanlaajuisesti.

Seuraavat keskeiset kysymykset nousivat esiin teemavuoden aikana käydyissä keskusteluissa, ja ne otetaan huomioon tulevissa osaamista koskevissa toimissa:

[29] Lisätietoja on saatavilla komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa.

Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen esitteli 18. heinäkuuta 2024 Euroopan parlamentille komission toimikauden 2024–2029 poliittiset suuntaviivat. Hän painotti seuraavaa:

Eurooppa tarvitsee radikaalia muutosta päämääriinsä ja toimintaansa – kaikilla osaamisen tasoilla ja kaikentyyppisessä koulutuksessa.

Ursula Von der Leyen

Komissio hyväksyi 5. maaliskuuta 2025 **osaamisunionin** – uuden kattavan vision, joka yhdistää koulutus- ja työllisyyspolitiikat ja on keskeinen osa Euroopan kilpailukykyä. Sen tavoitteena on antaa kansalaisille mahdollisuus luoda vankka osaamisperusta ja osallistua elinikäiseen täydennys- ja uudelleenkoulutukseen antoisan elämän saavuttamiseksi. Näin parannetaan yritysten kilpailukykyä auttamalla niitä löytämään osaajia, joita ne tarvitsevat kestävän kasvun ja laadukkaiden työpaikkojen luomiseksi. Tavoitteena on myös tehdä osaamisesta ja pätevyyksistä avoimia, luotettavia ja tunnustettuja kaikkialla EU:ssa riippumatta siitä, missä ne on hankittu.

5. Päätelmät

Teemavuosi onnistui lisäämään uudelleen- ja täydennyskoulutusmyönteisyyttä sekä kaikkialla Euroopassa[30] että kansallisella ja alueellisella tasolla[31]. Yhä useammat eurooppalaiset tuntevat osaamispolitiikkoja[32] ja ovat halukkaita kouluttautumaan[33].

Vuoden kestäneissä osaamista käsittelevissä keskusteluissa vahvistettiin selvästi, että on tärkeää omaksua elinikäisen oppimisen kulttuuri ja uudistaa osaamisjärjestelmiä. Tämä edellyttää strategista näkemystä, jota tukevat pitkän aikavälin poliittinen sitoutuminen, vankat koko hallinnon kattavat toimintamallit, vahva sidosryhmien osallistuminen ja riittävä rahoitus.

Sidosryhmät myöntävät teemavuoden olevan merkittävä lähtökohta, mutta ne vaativat voimakkaasti, että myönteisen kehityksen on jatkuttava ja ajattelutapaa on muutettava pysyvästi.

Komissio aikoo jatkossa hyödyntää teemavuoden tuloksia edistääkseen sellaisten aloitteiden toteuttamista, joiden tarkoituksena on poistaa osaamisvajeita ja siirtyä uuteen jatkuvan täydennys- ja uudelleenkoulutuksen aikakauteen. Tavoitteena on perustaa osaamisunioni, joka tukee EU:n kilpailukykyä ja varautumista. Komissio tekee tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden, kumppanimaiden, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden sidosryhmien kanssa. Vaikka teemavuosi on päättynyt, työtä jatketaan edelleen, jotta jatkossakin voidaan edistää osaamisen kehittämistä, vahvistaa Euroopan työmarkkinoiden joustavuutta ja auttaa ihmisiä elämään menestyksekästä ja antoisaa elämää.

[30] Kesäkuussa 2024 järjestetyssä sidosryhmäkyselyssä 747 vastaajasta 84 prosenttia oli samaa mieltä tämän väitteen kanssa.
[31] Kesäkuussa 2024 kansallisille koordinaattoreille järjestetyssä kyselyssä 33 vastaajasta 31 oli samaa mieltä tämän väitteen kanssa.
[32] Kesäkuussa 2024 järjestetyssä sidosryhmäkyselyssä 91 prosenttia vastaajista katsoi teemavuoden lisänneen tietoa osaamisen kehittämisestä. Joulukuussa 2023 järjestetyssä kansalaiskyselyssä 53 prosenttia vastaajista tunsi EU:n osaamispolitiikkoja, kun taas ennen teemavuotta osaamispolitiikkoihin oli tutustunut 26 prosenttia vastaajista.
[33] Joulukuussa 2023 järjestetyssä kansalaiskyselyssä 64 prosenttia kampanjan tavoittamista vastaajista oli muita halukkaampia osallistumaan koulutukseen.